

SXEDIO.91G

17.2.1940: Ο ΚΥΝΕΡΝΗΤΗΣ ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΜΠΑΤΤΕΡΣΙΛΛ ΚΑΛΕΙ ΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. ΟΙ ΝΑΖΙ ΒΑΛΛΟΥΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η Αποικιακή Κυβέρνηση στην Κύπρο δεν αρκέστηκε μόνο στους ημιονοδηγούς και στρατιώτες που προσκάλεσε να ενταχθούν στον βρετανικό στρατό σε πρώτο πλάνο.

Αντίθετα προχώρησε στη σύσταση ειδικού σώματος σκαπανέων και αργότερα και άλλων σωμάτων, απαραίτητων για βοηθητικές κυρίως εργασίες στον αγγλικό στρατό και τελικά στην ίδρυση Κυπριακού Συντάγματος.

Το Σύνταγμα θα αποτελείτο, σύμφωνα με τις εξαγγελίες, από ένα μάχιμο Τάγμα, λόχους σκαπανέων και μεταφορών και θα διατηρούσε να κληθεί οποιαδήποτε στιγμή σε υπηρεσία.

Η ανακοίνωση για τη συγκρότηση του Κυπριακού Συντάγματος δημοσιεύθηκε στις **17** Φεβρουαρίου **1940**.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών:

" Η Α. Μεγαλειότης ο Βασιλεύς ευηρεστήθη να εγκρίνη τη ίδρυσιν ενός κυπριακού συντάγματος αποτελουμένου εξ ενός μαχίμου Τάγματος, λόχων σκαπανέων και λόχων μεταφορών. Ολοι αι μονάδες θα υπόκεινται εις υπερθαλασσίαν υπηρεσίαν και ούτω πως θα χρησιμοποιηθούν. Μονάδες και των τριών τούτων κατηγοριών εστρατολογήθησαν ή θα στρατολογηθούν. Ολοι οι βαθμοί θα παρέχωνται διά της εκτάκτου εφερδρείας των αξιωματικών του Στρατού.

Η περίοδος πάσης κατατάξεως θα είναι όση και η διάρκεια του πολέμου".

(Μεταγλώττιση)

" Η Α. Μεγαλειότης ο Βασιλέας ευαρεστήθηκε να

εγκρίνει τη ίδρυση κυπριακού συντάγματος που θα αποτελείται από ένα μάχιμο τάγμα, λόχους αποσκαπανείς και λόχους από μεταφορείς. Όλες οι μονάδες θα υπόκεινται σε υπερθαλάσσια υπηρεσία κι' έτσι θα χρησιμοποιηθούν. Μονάδες και των τριών αυτών κατηγοριών στρατολογήθηκαν ή θα στρατολογηθούν. Όλοι οι βαθμοί θα παρέχονται με την έκτακτη εφεδρεία των αξιωματικών του Στρατού.

Η περίοδος κάθε κατάταξης θα είναι όση και η διάρκεια του πολέμου".

Η ανακοίνωση συνοδεύεται και με διάγγελμα του Κυβερνήτη Γουίλλιαμ Μπάττερσιλλ προς τον Κυπριακό λαό στο οποίο τόνιζε:

"Μικρόν τι μετά την έκρηξιν του πολέμου απέστειλα προς τον Υπουργόν των Αποικιών τηλεγραφικήν έκθεσιν, διά να κατατεθή ενώπιον της Α.Μ. του Βασιλέως, διαλαμβάνουσαν περί των νομιμοφρόνων εκδηλώσεων, αι οποίαι ελήφθησαν από όλα τα τμήματα της κοινότητος εξ όλων των μερών της Κύπρου. Κατά τους μήνας οι οποίοι διέρρευσαν από της αποστολής του διαγγέλματος εκείνου, ο λαός της Κύπρου, διά της προθύμου και γενναιόφρονος βοήθειας του προς τον Βρετανικόν Ερυθρόν Σταυρόν, διά της αμέσου ανταποκρίσεως του προς τη πρόσκλησιν εθελοντών ίνα υπηρετήσουν εις τας υπερθαλασσίους δυνάμεις της Αυτού Μεγαλειότητος και διά της συνεργασίας του εις ειδικά έκτακτα μέτρα, των οποίων την από καιρού εις καιρόν εισαγωγήν έκρινεν αναγκαίαν η Κυβέρνησις απέδειξε την αφοσίωσιν του προς την Αυτοκρατορικήν υπόθεσιν.

Σήμερον δύναμαι να ανακοινώσω ότι η Αυτού Μεγαλειότης ευηρεστήθη να εγκρίνη την ίδρυσιν Κυπριακού Συντάγματος, αποτελουμένου εξ ενός μαχίμου Τάγματος, εκ λόχων σκαπανέων και λόχων μεταφορών, το οποίον θα υπηρετήση εν τω εξωτερικώ.

Η εγγραφή μονάδων δι' όλας τας τρεις αυτάς κατηγορίας, θα αρχίση αμέσως δι' εθελοντικής στρατολογίας.

Γνωρίζω ότι ο λαός της Κύπρου θα πληροφορηθή

μετά βαθυτάτης ικανοποίησεως την σημαντική αυτήν τιμήν, την απονεμηθείσαν εις την αποικίαν υπό της Αυτού Μεγαλειότητος είμαι δε πεπεισμένος ότι το Κυπριακό Σύνταγμα θα επιτύχη στάδιον τιμής και διακρίσεως".

(Μεταγλώττιση)

"Λίγο μετά την έκρηξη του πολέμου απέστειλα προς τον Υπουργό των Αποικιών τηλεγραφική έκθεση για να κατατεθεί ενώπιον της Α.Μ. του Βασιλέα, που διαλάμβανε για τις νομιμόφρονες εκδηλώσεις, οι οποίες λήφθηκαν από όλα τα τμήματα της κοινότητας από όλα τα μέρη της Κύπρου. Κατά τους μήνες οι οποίοι διέρρευσαν από την αποστολής του διαγγέλματος εκείνου, ο λαός της Κύπρου, με την πρόθυμη και γενναιόφρονη βοήθεια του προς το Βρετανικό Ερυθρό Σταυρό, με την άμεση ανταπόκριση του προς την πρόσκληση εθελοντών για να υπηρετήσουν στις υπερθαλάσσιες δυνάμεις της Αυτού Μεγαλειότητος και με τη συνεργασία του σε ειδικά έκτακτα μέτρα, των οποίων την εισαγωγή έκρινε αναγκαία η Κυβέρνηση από καιρού εις καιρό, απέδειξε την αφοσίωση του προς την Αυτοκρατορική υπόθεσ.

Σήμερα μπορώ να ανακοινώσω ότι η Αυτού Μεγαλειότης ευαρεστήθηκε να εγκρίνει την ίδρυση Κυπριακού Συντάγματος, αποτελούμενη από ένα μάχιμο Τάγμα, από λόχους σκαπανέων και λόχων μεταφορών, το οποίο θα υπηρετήσει στο εξωτερικό.

Η εγγραφή μονάδων για όλες τις τρεις αυτές κατηγορίες, θα αρχίσει αμέσως με εθελοντική στρατολογία.

Γνωρίζω ότι ο λαός της Κύπρου θα πληροφορηθεί με βαθύτατη ικανοποίηση τη σημαντική αυτή τιμή, που απονεμήθηκε στην Αποικία από την Αυτού Μεγαλειότητα είμαι δε πεπεισμενος ότι το Κυπριακό Σύνταγμα θα επιτύχει στάδιο τιμής και διάκρισης".

Αγγλοι αξιωματικοί βγήκαν και πάλι περιοδεία στα χωριά και τις πόλεις για να καταγράψουν αυτούς που θα ήθελαν να πολεμήσουν και να τους εξηγήσουν τα

ωφελήματα που θα είχαν.

Για τις επισκέψεις των αξιωματικών στα χωριά ο Γιάννης Νίκας, από την Ασία έγραψε στο κυπριακό περιοδικό "Ενημέρωση" (τεύχος **10 1982**):

Με την έναρξη του Β Παγκοσμίου Πολέμου το πρώτο που έκαναν οι Άγγλοι ήταν να στείλουν στο χωριό μας δυο Άγγλους αξιωματικούς. Ο ένας μιλούσε ελληνικά. Κάλεσαν τους χωρικούς σε δυο χωριστές συγκεντρώσεις στο Καφενείο της εκκλησίας, στην ενορία Αγίου Ιωάννου Προδρόμου και σε καφενείο της ενορίας Αγίου Γεωργίου.

Ο ελληνομαθής αξιωματικός μίλησε στους κατοίκους και τους κάλεσε να γραφτούν στον αγγλικό στρατό σαν εθελοντές για να πολεμήσουν για τη δική τους λευτεριά και τη λευτεριά όλου του κόσμου.

Τους παρακίνησε να καταταγούν εθελοντές γιατί τόσο η Κύπρος όσο και οι ίδιοι προσωπικά θα είχαν πολλά να ωφεληθούν, θα έπαιρναν μάλιστα μισθό **2,1/2** σελίνια την ημέρα.

Οι κάτοικοι του χωριού μας ζήτησαν να γραφτούν στον ελληνικό στρατό και ο Άγγλος αξιωματικός τους εξήγησε πως τον ίδιο ακριβώς σκοπό θα εξυπηρετούσαν τόσο στον ελληνικό στρατό όσο και στον αγγλικό.

"Εδώ είναι ένας κοινός αγώνας για τη λευτεριά όλων των λαών του κόσμου" τους είπε.

Χωριανός μας ρώτησε τον αξιωματικό: "Αν κάποιος σκοτωθεί στον πόλεμο τι γίνεται; Κι ο Άγγλος απάντησε πως οι πιθανότητες θανάτου είναι ελάχιστες. Κι ο ίδιος πέρασε από πολλές μάχες κι όμως δεν έπαθε τίποτε.

" Αν είναι όμως γραφτό σου να σκοτωθείς, όπου κι αν είσαι θα σκοτωθείς", είπε και συνέχισε:

"Σε τέτοια περίπτωση η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας θα φροντίσει για τη οικογένειά σου".

Εθελοντές γράφτηκαν περίπου **10** άτομα από την κοινότητα μας. Υπηρέτησαν στην Ελλάδα, Παλαιστίνη κι αλλού. Οι πιο πολλοί πιάστηκαν αιχμάλωτοι και μεταφέρθηκαν στις γερμανικές φυλακές. Τους άφησαν

ελεύθερους όταν ο πόλεμος τέλειωσε".

Η ανταπόκριση του κοινού για κατάταξη στο Κυπριακό Σύνταγμα ήταν μεγάλη και μέχρι τις **9** Απριλίου **1940, 1,700** περίπου κύπριοι είχαν επιλεγεί. Συνολικά **6.000** και πλέον Κύπριοι προσφέρθηκαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Από τους πρώτους που είχαν καταταγεί στο σώμα των σκαπανέων ήταν οι Αχμέτ Μουσταφά, Χριστόδουλος Σταυρής από την Πύλα, Παντελής Νεοφύτου Α. Κυριάκου, Β. Ζαχαρίας, Ν. Γερασίμου, Χ. Νεοφύτου, Π. Σέργη από την Ξυλοτύμβου, Β. Πάτσιος από την Ορμήδεια και Μεχμέτ Χαλήλ από το Πέργαμος, Χασάν Χουσεΐν, Ραΐφ Ατέμ από την Αγία Άννα και Κυριάκος Δημήτρη από την Ορόκλινη.

Η αναχώρηση των κυπρίων για την Αίγυπτο γινόταν με πλοία συνεχώς όπου ύστερα από μια σύντομη εκπαίδευση διοχετεύονταν στα διάφορα μέτωπα. Σιγά, σιγά, οι Κύπριοι έπαιρναν μια φορά πρώτη γεύση του πολέμου που απειλούσε να σαρώσει ολόκληρο τον κόσμο και ο οποίος θα διαρκούσε πολλά χρόνια ακόμη.

Στην Κύπρο ο Κυβερνήτης Μπάττερσιλλ συνέχιζε να παίρνει όλα τα προληπτικά μέτρα ώστε η νήσος να μη βρεθεί εκτεθειμένη σαν τα γερμανικά πυρά θα έφθαναν μέχρι το νησί.

Οι Γερμανοί σε αρκετές περιπτώσεις είχαν ταχθεί υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα ελπίζοντας ότι θα εξασφάλιζαν την εύνοια των κυπρίων και θα δημιουργούσαν προβλήματα στη Βρετανική αυτοκρατορία.

Σε δυο περιπτώσεις τουλάχιστον στις αρχές του **1940** το γερμανικό Ραδιόφωνο είχε αναφερθεί στην Κύπρο και στον αγώνα των Κυπρίων.

Την πρώτη φορά είχε καταγγείλει ότι οι Κύπριοι ημιονοδηγοί που ποβάλλονταν σε ταλαιπωρίες και κατηγορούσε την Αγγλία ότι είχε θέσει στο ράφι της αξιώσεις των κυπρίων. Σχετικά η επιθεώρηση του Λονδίνου "Μεγάλη Βρετανία και Ανατολή" έγραφε στις **22** Φεβρουαρίου **1940** ότι η συγκρότηση του Κυπριακού Στρατιωτικού Συντάγματος προκάλεσε (στην Κύπρο)

ενθουσιασμό.

Πρόσθετε:

" Αυτή είναι απάντηση των κυπρίων στα ψεύδη, τα οποία ραδιοφωνούν οι γερμανοί ότι δηλαδή οι ημιονοδηγοί υποβάλλονται σε κακή μεταχείριση και ότι η Μεγάλη Βρετανία έθεσε επίμονα στο ράφι τις Κυπριακές αξιώσεις για αντιπροσωπευτική Κυβέρνηση".

Η ίδια επιθεώρηση τις **21** Μαρτίου, σε απάντηση της γερμανικής επιθεώρησης "Ντι βόχε" έγραφε σύμφωνα με την εφημερίδα Ελευθερία" της **10ης** Απριλίου **1940**:

"Ας κοιτάξουμε προσεκτικότερα την αξίωση, ότι η Κύπρος θα έπρεπε να δοθεί στην Ελλάδα και η Μάλτα στην Ιταλία, σημειώνοντας ότι το Ναζικό ραδιόφωνο απέδωσε αδιάλειπτη προσοχή στις δυο αυτές αποικίες και απηύθυνε προς αυτές εκκλήσεις ίσως απαλλάξουν εαυτές από τη βρετανική επιρροή.

Οι Ναζί ιστορικοί είναι ερασιτέχνες στο να αγνοούν την ιστορία. Φαίνεται ότι φαντάζονται ότι επειδή η πλειονότητα των κυπρίων ομιλεί Ελληνικά και επειδή ένα μέρος των νησιωτών σε προηγούμενα χρόνια υπέθαλπαν την ένωση με την Ελλάδα, η οποία θα έπρεπε δικαιωματικά να ανήκει στην Ελλάδα.

Αλλά παραβλέπουν τις επιθυμίες της Ελλάδας αναφορικά προς το ζήτημα αυτό. Λησμονούν πόσος χρόνος πέρασε αφότου η Κύπρος αποτελούσε τμήμα της Ελλάδας. Παραβλέπουμε τη σημερινή νομιμοφροσύνη των κυπρίων προς τη Βρετανική αυτοκρατορία, η οποία τολμούμε να πούμε είναι πλέον αξιοσημείωτη και πλέον εγκάρδια, παρά εκείνη π. χ. της Αυστρίας έναντι του Ράιχ.

Ο Χίτλερ, λέγει περαιτέρω ο αρθρογράφος, επιθυμεί όχι την παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα, ούτε της Μάλτας στην Ιταλία, αλλά απλώς στην εξόντωση των βρετανών από αυτούς.

Η Κύπρος αναφέρεται επίσης από τους Ναζί, σε μικρή μηνιαία εφημερίδα που κυκλοφορούσαν μεταξύ των μαθητών της Θουριγγίας. Μερικά αποσπάσματα από

την εν λόγω εφημερίδα αναδημοσιεύονται στους "Ταϊμς" στα οποία περιέχονται φράσεις που τείνουν να εξάψουν το μίσος κατά της Αγγλίας όπως: "Ο Καναδάς, οι Ινδίες και η Αυστραλία κλάπηκαν από τη Γαλλία, η Νέα Ζηλανδία κατακτήθηκε με το κατακρεούργημα των ιθαγενών. Χωρίς κανένα δικαίωμα, η Μάλτα, η Κύπρος και το Άδεν δημοσιεύθηκαν. Η Βούρμα και η Ιρλανδία συντρίβηκαν, βασανίστηκαν και οδογήθηκαν στην απόγνωση".